
Světově uznávaný biblista Pokorný dostal čestný doktorát petrohradské univerzity

---

Světově uznávaný biblista Petr Pokorný dostal čestný doktorát petrohradské univerzity

Profesor Petr Pokorný z [Evangelické teologické fakulty UK](#) dnes patří mezi významné a uznávané světové biblisty zaměřené na Nový zákon a raně křesťanskou řeckou a koptskou literaturu. Z jeho do několika světových jazyků přeloženého *Úvodu do Nového zákona*, na němž se podílel i jeho německý žák a kolega Ulrich Heckel, se učí i studenti biblistiky na Petrohradské státní univerzitě. Právě ta profesora Petra Pokorného vyznamenala ve středu 11. března čestným titulem doctor honoris causa.

Co pro vás znamená, že jste dostal čestný titul právě od Petrohradské státní univerzity?

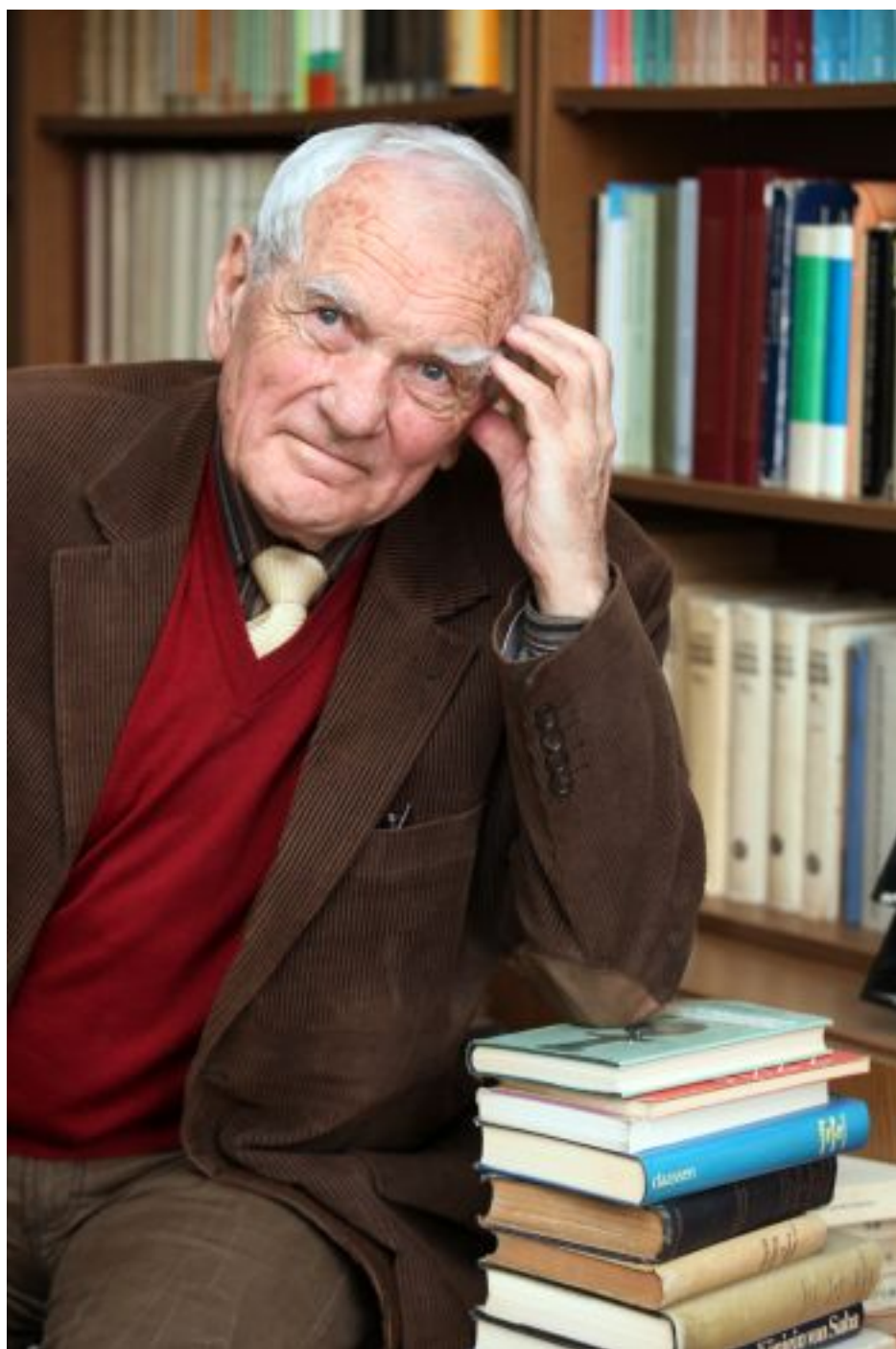
Velice si toho vážím. Svým zaměřením jsem orientován spíše na Západ, po válce jsme většinou studovali ještě z německých učebnic, působil jsem nějakou dobu v Německu i ve Spojených státech amerických a do Ruska, právě do Petrohradu, jsem se poprvé dostal až roku 1985 na zájezd spolu se svými studenty.

Co tedy stálo na počátku vaší spolupráce s touto univerzitou?

Těsně po sametové revoluci, když jsem byl předsedou tzv. Vědeckého fóra Spojených biblických společností, což byla instituce, která školila poradce překladatelů Bible, jsem se seznámil s profesorem Anatolijem A. Alexejevem. Do Petrohradu a vůbec do Ruska se snažil zavést současnou kritickou biblistiku v podobě, v jaké se provozuje na teologických fakultách na Západě. To byla novinka, protože pravoslavná církev sice má velmi kvalitní historické studie, ale k Bibli přistupuje tradičně a na Petrohradské státní univerzitě stála biblistika na okraji. Když se pak v devadesátých letech začal v Petrohradě připravovat ruský ekumenický literární překlad Bible, byl jsem pověřen, abych se stal exegetickým poradcem. Překlad zčásti sponzoroval Vatikán a zčásti Spojené biblické společnosti. Část Nového zákona byla přeložena, ale projekt nakonec nebyl dokončen, protože ekumenická situace v Rusku k němu ještě nedozrála. Při práci jsem ovšem poznal některé výrazné vědecké osobnosti z Petrohradské státní univerzity i z pravoslavné duchovní akademie. Petrohradská univerzita v literární vědě patří ke světovým špičkám a celkově je intelektuálně inspirativním prostředím.

Jak vaše spolupráce vyústila do dnešních dní?

V mezinárodní oborové organizaci pro studium Nového zákona (*Studiorum Novi Testamenti Societas*, pozn. red.), které jsem tehdy předsedal, pojal můj kolega a přítel prof. Ulrich Luz z Bernu myšlenku, že bychom měli aktivně podporovat spolupráci ruských biblistů se západní biblistikou. Povedlo se mu to znamenitě – s pomocí sponzorských darů vytvořil v Sofii a v Petrohradě knihovny asi o třiceti tisících svazků. Čestný doktorát by si zasloužil spíše on. V souvislosti s tím vznikl na filozofické fakultě petrohradské univerzity podobor biblických studií. Před devíti lety jsem tam přednášky zahajoval a od té doby do Petrohradu pravidelně jezdím. Dnes na fakultě existuje už samostatná katedra a překlad mého *Úvodu do Nového zákona*, který jsem napsal v Tübingenu pro německé univerzity, používají petrohradští studenti biblistiky jako základní učebnici. Předpokládám, že asi to bylo důvodem mého ocenění.

Během svého života jste působil na řadě světových univerzit, která z těch zahraničních vás nejvíce ovlivnila ve vašem dalším vědeckém či osobním směřování?

Každá něčím. Myslím, že nejvíc mě ovlivnila asi Eberhardo-Karlova univerzita v Tübingenu. Poprvé jsem se tam dostal ještě před rokem 1989 a později jsem tam několik semestrů přednášel. Mé přednášky se účastnily asi tři stovky studentů, což byl pro mne nový, zvláštní zážitek. Se studenty jsem měl velmi dobrý vztah. A navíc tam stále žila elita profesorů, kteří – i když na dálku – patřili k mým učitelům. Skvělá byla také obrovská tübingenská knihovna a možnost diskuze, která tam probíhala. Vedle toho mě samozřejmě velmi ovlivnily Spojené státy americké. Učil jsem dva semestry v Pittsburghu na presbyterním semináři a jeden semestr na jezuitské Duquesneově univerzitě, jejíž teologie měla velmi dobrou pověst. Pak jsem byl rok a půl v Princetonu, kde jsem neučil, ale pracoval v Center of Theological Inquiry. Na teologickém semináři i na univerzitě se pořád něco dělo a potkal jsem tam řadu zajímavých osobností. S manželkou, dětskou psychologkou, se nám tam moc líbilo. S tamějšími kolegy, např. s prof. Charlesworthem, a některými přáteli se stýkáme stále. Občas tam ještě zajedu, příští rok asi naposledy.

Šťastnou cestu přeji. Teď se od plánů do budoucna vrátím trošku v čase až k dobám vašich studií. Tehdy Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu jste studoval v první polovině padesátých let. To musela být pro studium teologie a biblistiky trochu zvláštní doba... Jak jste prožíval toto období?

Měl jsem velkou kliku, že jsem se na fakultu dostal. Fakulta tehdy skutečně byla takovou dírou do železné opony. Za doby mých studií jsme sice nemohli nikam vyjet, ale často nám přednášel nějaký odborník ze Západu. Měli jsme navíc výborné profesory, to ještě žila generace velkých postav – Josef Lukl Hromádka, Josef Bohumil Souček, František Michálek Bartoš. Od šedesátých let jsem byl sice farářem, ale na fakultě jsem učil jako externí lektor řečtinu. V roce 1964 jsem s několika dalšími teology navštívil Univerzitu v Bonnu. To byla velká zkušenost, a navíc jsem poznal řadu budoucích kolegů. Využil jsem toho, že jsem se tam dostal, a jezdil na přednášky všech možných profesorů po celém Německu. K Bonnu jsem proto dost přilnul, také zde jsem před lety dostal čestný doktorát, což mě velmi potěšilo.

Sám jste se účastnil několika archeologických výzkumů. Je podle vás důležité, aby biblista nebo teolog vyjel na vykopávky?

Není to úplně nutné, ale ten, kdo chce biblistiku dělat víc, by měl umět s archeology komunikovat. Měl by vědět, jak se to dělá a co lze od archeologů očekávat. Nepodceňoval bych to, i když naše hlavní práce je výklad textů.

V jednom rozhovoru jste říkal, že víra je sestrou vědy. Co jste tím přesně myslel?

Věda je zaujetí. Nikdo by ji nedělal, kdyby neměl víru v to, že to má smysl. Víra neznamená uznávání pravd, které nejsou doložené, ale předpokládá rozhodnutí, za nímž stojí elementární víra. Věda zase brání tomu, aby se víra nestala náhražkou myšlení. Ve vztahu k vědě znamená víra vnitřní jistotu, že kritické poznávání má smysl. Má bránit tomu, aby se nepropadlo skepsi ani pověře. Víra a věda jsou dvojčata, která vyrůstala odděleně a zatím ještě nevědí, že k sobě patří jako Luisa a Lotka v té knížce od Ericha Kästnera. Křesťanská víra znamená, že život, jenž je omezen v čase, patří do většího celku, který mu dává smysl. A to je dobré, ne?

Biblista a specialista na texty Nového zákona prof. ThDr. Petr Pokorný, DrSc., se narodil v roce 1933. V první polovině padesátých let vystudoval tehdejší Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu, předchůdkyni současné Evangelické teologické fakulty UK. Akademické hodnosti (CSc. v roce 1968 a DrSc. v roce 1993) získal v oboru řecké literatury. Po studiích působil jako evangelický farář. Od roku 1968 se nastálo usadil na pražské evangelické fakultě, v devadesátých letech stál v čele ETF UK – nejprve jako proděkan, posléze i jako její děkan. Během svého života přednášel a hostoval na desítkách univerzit celého světa. Zúčastnil se také několika archeologických výzkumů spojených s biblickými lokalitami. Byl a je členem řady odborných společností. Stál také v čele Učené společnosti ČR, dnes je jejím místopředsedou. Během svého bohatého vědeckého a profesního života se zaměřil na zkoumání vlivu gnóze na rané křesťanství (včetně koptských textů z Nag Hammádí), vznik a teologie synoptických evangelií, na historickou postavu Ježíše a vznik křesťanských vyznání. Za svou práci získal řadu ocenění, včetně státního vyznamenání ČR Za zásluhy, německé Humboldtovy ceny za celoživotní dílo, zlaté pamětní medaile UK a Dobrovského medaile AV ČR. Je též nositelem tří čestných doktorátů zahraničních univerzit, ten poslední dostal právě během letošního března v Petrohradě.